

РЕШЕНИЕ

№ 42957

гр. София, 22.12.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 86 състав, в публично заседание на 27.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Златил Чолаков

при участието на секретаря Богданка Гешева, като разгледа дело номер **10690** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от АПК.

Делото е препратено по компетентност от АС Хасково към АССГ, образувано е по жалба на Д. Д. Думан, [дата на раждане] в Република Турция, чрез адв. Е. М., АК Х. срещу отказ за издаване на виза вид „Д“ по заявление № IST25020518V, подадено на 17.07.2025 г., издаден от А. Д., втори секретар консул при ГК на Република България в И., Турция.

Изложени са съображения за незаконосъобразност на оспорения отказ. Същият бил издаден необосновано, в нарушение на материалния закон и правото на защита. Сочи се, че полученият отказ е написан с много съкращения, което го прави неразбираем и с неясни „мотиви“. Твърди се, че била ограничена възможността на жалбоподателят да упражни правото си на личен и семеен живот, а именно – била осъществена непропорционална намеса в личния му живот. Нарушено било и правото на свободно движение и установяване – чл. 2 от Протокол № 4 към ЕКПЧ. Моли отказът да бъде отменен, а преписката – върната за ново разглеждане от органа. Претендират се разноски.

В открито съдебно заседание жалбоподателката Д. Д. Думан, редовно призована, не се явява лично, а се представлява от адв. Е. М..

Ответникът Втори секретар на Генералното консулство на Република България в [населено място], Турция, редовно призован, не се явява, не се представлява и не изразява становище по жалбата.

Административен съд София-град, Първо отделение, 86-ти състав, като обсъди твърденията на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

На 17.07.2025 г. е подадено от Д. Д. Думан заявление за издаване на виза тип „Д“ на основание – чл. 24, ал. 1, т. 6 ЗЧРБ.

На 04.08.2025 г. след извършена проверка е изразено от началник на група „Миграция“ С. З. положително становище по искането за издаване на виза по чл. 15, ал. 1, във връзка с чл. 24, ал. 1, т. 6 от ЗЧРБ на лицето.

На 13.08.2025 г. след извършена проверка е издадено отрицателно становище от директора на Териториалната дирекция „Национална сигурност“ – [населено място] в Националната визова информационна система. Писмото с вх. № М-7226 от 13.08.2025 г. е приложено по делото и в него се сочи, че имотът посочен като адрес на пребиваване не изглежда като търговско представителство към момента на проверката, а в обобщение са налице признаци за фиктивност на регистрацията на дружеството, с която се цели заобикаляне на изискванията в ЗЧРБ.

На 05.09.2025 г. е връчен под формата на Стандартен формуляр за уведомление за основанията за отказ за издаване на виза, анулиране или отмяна на виза е обективиран Отказ за издаване на виза на Втори секретар на Генералното консулство на Република България в [населено място], Турция. Основанието за отказа е чл. 10, ал. 1, т. 17 ЗЧРБ – не се доказва достоверно целта и условията на заявеното пребиваване. Като допълнение е посочено, че са налице данни, които водят до извода, че ТП е формално регистрирано, а осигуреното жилище е в лошо техническо и битово състояние. Приети са като писмени доказателства: застраховка, свидетелство за съдимост, удостоверение за гражданско състояние, паспорт, решение за вписване в единния търговски регистър на БТПП, сертификат № 2899 на БТПП, удостоверение от Агенцията по вписванията, обосновка, годишна програма, нотариални актове – 2 броя, удостоверение за наличие на банкова сметка, превод на заявлението за издаване на виза, заповед № 6/13.02.2025 г. и заповед № 95-00-26/16.01.2025 г.

При така установеното от фактическа страна Административен съд София-град, Първо отделение, 86-ти състав, обуславя следните правни изводи:

Жалбата е допустима. Подадена е срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 от АПК, подлежащ на съдебен контрол, от активно легитимирано лице - адресат на акта и засегнат неблагоприятно от него, в указания 14-дневен срок съгласно чл. 10а, ал. 1 ЗЧРБ във връзка с чл. 149, ал. 1 АПК.

Не е налице изключение по чл. 10а, ал. 4 ЗЧРБ, касаещо необжалваемостта по съдебен ред на отказите по чл. 9а, ал. 2, т. 4 ЗЧРБ за издаване на виза за дългосрочно пребиваване. Достатъчно е в случая, че оспорващият е посочил обстоятелства, при наличието на които с отказа за издаване на виза се нарушава упражняването на гарантирани от КЗПЧОС права и свободи. Дори и да се приеме, че твърдяното от оспорващия като засегнато право на свободно придвижване по чл. 2 от Протокол № 4 към КЗПЧОС не представлява основно право, защитимо от КЗПЧОС, в който смисъл е Определение по адм. дело № 9644/2025 г., IV отд. на ВАС, то съгласно Определение по адм. дело № 2667/2025 г., IV отд. на ВАС, преценката дали твърдението за нарушаване на права по смисъла на чл. 8 от КЗПЧОС /право на неприкосновен личен и семеен живот/ е основателно, е въпрос по съществуването на спора, а не по допустимостта на оспорването.

Разгледана по същество, жалбата е **ОСНОВАТЕЛНА**.

На първо място, отказът е издаден от компетентен административен орган съгласно чл. 9г, ал. 1 ЗЧРБ във връзка с чл. 34, ал. 5 във връзка с ал. 3 от Наредба за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим – консулско длъжностно лице А. Д., Втори секретар на Генералното консулство на Република България в [населено място], Турция /заповеди на Министъра на външните работи, Генералния консул на Генерално консулство на Република България – И., и за ползване на платен годишен отпуск/, поради което не е налице основание за прогласяване на неговата нищожност по смисъла на чл. 168, ал. 1 и ал. 2 във връзка с чл. 146, т. 1

АПК.

На второ място, отказът е обективиран във формуляр съгласно чл. 34, ал. 3 във връзка с Приложение № 7 от Наредбата за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим. В този формуляр формално се съдържат фактическите и правните основания за издаването на акта, ясна е и волята на органа, който го е издал, съгласно общата разпоредба на чл. 59, ал. 2, т. 4 и т. 5 АПК. Въпреки това не се съдържат ясни мотиви за постановяване на отказ, като към преписката не са представени никакви доказателства, въз основа на които е формиран този отказ.

В случая е приложена разпоредбата на чл. 10, ал. 1, т. 17 ЗЧРБ, съгласно която се отказва издаване на виза или влизане в страната на чужденец, когато не докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит.

Органът обаче не сочи като основание за отказ невъзможността на лицето да докаже целта и условията на заявеното пребиваване, а още по-малко и не сочи въз основа на какви обстоятелства и удостоверяващите ги доказателства е достигнал до подобен извод.

Като фактическо основание, мотивирало органа да формира отказ по подаденото заявление, е посочено ненадеждни доказателства за осигурено жилище, тъй като имотът е в лошо техническо и битово състояние. Нито от оспорвания акт, нито от преписката може да се установи поради каква причина органът е приел, че поради тази констатация на проверяващите от Териториалната дирекция „Национална сигурност“ – [населено място] всъщност не се доказват целта и условията на заявеното пребиваване. В конкретния случай, чужденката - оспорваща отказа в настоящото производство е подала Заявление за издаване на виза тип „Д“ с № IST25020518V като е приложила изискуемите по чл. 19 от ППЗЧРБ документи за получаване право на продължително пребиваване. На основание чл. 24, ал. 1, т. 6 ЗЧРБ чужденецът прилага документите по чл. 14, ал. 1 и сертификат за актуална регистрация на търговското представителство в Българската търговско-промишлена палата, издаден не по-рано от един месец преди представянето му, в който трябва да е посочено, че са изпълнени обстоятелствата по чл. 24, ал. 1, т. 6 ЗЧРБ. От доказателствата по делото е видно, че заявлението е подадено на 17.07.2025 г. като на същата дата е издаден и сертификат с № 2899, съответно закононото изискване за актуалност също е изпълнено. Ответникът по оспорването е аргументирал отказа си като е посочил, че заявителят не отговаря на изискването на чл.10,ал.1,т.17 от ЗЧРБ, според която се отказва издаването на виза на чужденец, който не докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит, а в отказа изрично е посочено, че декларирания имот за жилище е в лошо техническо и битово състояние, като волята на органа не е ясна и само по себе си обстоятелството, че жилището не е в добро състояние, не може да бъде основание за отказ, още повече, че в ЗЧРБ и ППЗЧРБ не се съдържат такива основания и само на това и въз основа на този факт да се отказва издаването на виза е недопустимо. Освен това, в хода на съдебното производство от събрания доказателствен материал и видно от проведенния разпит на свидетел беше установено за съда, че всъщност условията в имота са годни за ползване и в него има обособено място за офис и отделно за живеене, а на входната врата вече е поставена табела с името на търговското представителство.

Неясно е и защо органът е издал оспорвания акт на основание чл. 10, ал. 1, т. 17 ЗЧРБ, ако всъщност приема, че не са надеждни доказателствата за осигуреното жилище на лицето на територията на Република България. Приложима в подобна хипотеза е разпоредбата на чл. 10, ал. 1, т. 24 ЗЧРБ /са налице основателни съмнения относно автентичността на приложените документи за издаване на виза, истинността на тяхното съдържание, надеждността на направените от чужденеца изявления.../, каквато не е цитирана. В този смисъл, анализирайки чл.

10, ал. 1, т. 17 ЗЧРБ и чл. 10, ал. 1, т. 24 ЗЧРБ, се формира извод, че органът е допуснал смесване на основанията за издаване на отказ, като не е изяснил безспорно фактическата обстановка, съответно – не е приложил спрямо действителната фактическа обстановка действащия по време, място и лица материален закон.

По отношение на жалбоподателя има изразено отрицателно становище от ДАНС /л.14/. Действително органът е обвързан с това становище на ДАНС, но само когато то е отрицателно и касае националната сигурност. В случая обаче не се сочат обстоятелства, свързани със заплахата за националната сигурност съгласно чл. 4, ал. 1, т. 14 и чл. 41, ал. 1, т. 2 ЗДАНС. Поради това органът дължи преценка дали са налице останалите условия за издаване на виза и ако отсъства едно от тях, отказва издаването на виза, в който случай сочи не само правното основание, но и мотивите на решението си /чл. 10а, ал. 2 ЗЧРБ/.

Административният орган е задължен да изложи коректно фактите по делото, въз основа на които е формирал и своите правни изводи, още при издаване на административния акт. Във формуляра съгласно чл. 34, ал. 3 във връзка с Приложение № 7 от Наредба за условията и реда за издаване на визи и определяне на визовия режим не е цитиран какъвто и да е било конкретен документ от административната преписка с дата, номер и издател, в който да се твърди конкретната фактическа обстановка, мотивирала органа да обективира отказа си за издаване на виза. Недопустимо е осъществилата се фактическа обстановка да се установява въз основа на твърдения досежно фактите и обстоятелствата от значение за случая, изложени от страните за първи път в хода на съдебното производство, в което съдът всъщност осъществява контрол за законосъобразност на оспорения акт и същият не следва да допълва/изменя волята на административния орган, изразяваща се в подмяна на съображенията, мотивирали преценката на органа. Съдът е длъжен да обсъди писмените доказателства, приложени към административната преписка, и да провери дали са относими към спора, когато в административния акт са изложени конкретни фактически основания за отказ. Чрез обсъждане на писмените доказателства съдът не може да санира и допълни оспорения административния акт. Не е допустимо преценяването на законосъобразността на акта на фактически и правни основания извън тези, които е посочил издаващият го орган, както и излагане на мотиви от съда по един немотивиран от административния орган акт. Правораздавателният контрол цели обезпечаване на субективните права и интереси на адресата на акта при наличието на властническо волеизявление. Мотивите за издаването на акта не могат да бъдат допълвани след приключване на процедурата по издаване на административния акт и неговото съобщаване, доколкото страната е била напълно лишена от възможността да разбере причините, довели до постановяване на конкретното решение /отказ за издаване на виза/ и съответно да организира адекватно защитата си, а съда - да извърши съдебен контрол за законосъобразност.

Липсата на мотиви представлява нарушение на производствените правила, от категорията на съществени, като води до ограничаване правото на защита и правото на участие в административния процес /широк смисъл/ на лицето заявител, съответно до отмяна на постановения отказ съгласно чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 2 и т. 3 от АПК.

Извод: съдът приема акта за незаконосъобразен, поради което жалбата следва да бъде уважена като основателна.

Преписката следва да бъде изпратена на административния орган за ново произнасяне съгласно чл. 172, ал. 2 и чл. 173, ал. 2 АПК, който следва да установи конкретната фактическа обстановка, подкрепена с писмени доказателства, и да формира окончателните си правни изводи, да предостави възможност на заявителя да участва в административното производство, вкл. и да представи доказателства с цел изясняване на спорните факти и обстоятелства относно спазването

на изискванията за издаване на виза /чл. 34 и следващите във връзка с чл. 7 – чл. 9 от АПК/, така че заявителят да разбере причините, поради които му се отказва издаването на виза, съответно – при евентуално оспорване съдът да извърши преценка законосъобразно ли е обективизиран отказът. При този изход на спора, се иска присъждане в полза на представляващия жалбоподателката адвокат възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА вр. с чл. 38, ал. 1 т. 2 от ЗА. Правото на адвоката да окаже безплатна адвокатска помощ на материалнозатруднени лица с оглед чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗА е установено със закон, като съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗА, когато в съдебното производство насрещната страна дължи разноски, адвокатът оказал на страната безплатна правна помощ, има право на адвокатско възнаграждение в размер, определен от съда, но не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 от ЗА. За упражняването на това право е достатъчно представянето на сключен със страната договор за правна защита и съдействие, в който да е посочено, че договорената правна помощ е безплатна на основание цитираната по-горе норма от ЗА. В случая такъв договор е представен от пълномощника на оспорващата /л. 84/.

От процесуалния представител на жалбоподателката е извършено изготвяне на жалба, участие в открито съдебно заседание, ангажиране на доказателства, вкл. с писмени молби извън ОСЗ и чрез разпит на свидетел. При това и като взема за ориентир Наредба № 1/09.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, вр. чл. 38, ал. 2 от ЗА, настоящият състав намира, че ответникът следва да бъде осъден да заплати на адвокат Е. Г. М. от АК Р., адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лева. На жалбоподателката се дължи присъждане на разноски в размер на 10 лева, внесена държавна такса, с оглед изхода на делото и претенцията за присъждане на разноски изложена от процесуалния ѝ представител.

Така мотивиран, Административен съд София-град, Първо отделение, 86-ти състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Отказ за издаване на виза тип „Д“, обективизиран в Стандартен формуляр за уведомление за основанията за отказ за издаване на виза, анулиране или отмяна на виза, издаден от втори секретар на Генералното консулство на Република България в [населено място], Турция, по заявление от 17.07.2025 г. с № IST25020518V, подадено от Д. Д. Думан, [дата на раждане] в Република Турция.

ИЗПРАЩА преписката за ново произнасяне от административния орган по заявлението от 17.07.2025 г. с № IST25020518V, подадено от Д. Д. Думан, [дата на раждане] в Република Турция, за издаване на виза за дългосрочно пребиваване тип „Д“ в съответствие със задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, изложени в настоящето решение.

ОСЪЖДА Министерство на външните работи да заплати на адвокат Е. Г. М. от АК Р. сумата от 1020 лева, представляваща адвокатско възнаграждение, определено по чл. 38 ал. 2 от ЗА и платена държавна такса.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба, подадена в 14-дневен срок от съобщаването му на страните до Върховен административен съд на Република България чрез Административен съд София-град.

ПРЕПИС от решението да се изпрати на страните на основание чл. 138, ал. 3 във връзка с чл. 137 АПК.

Съдия:

